

וחמישים הנוסעים יהיה להסתדר בכוחות עצמם. מי שישרוד את הנחשולים ויחצה אותם בשחייה - חיו יהיו לו לשלל, מי שלא יוכל למערבולות - יהיה גופו לשלל עבור שוכני הים”.

מול העיר נתניה, במרחק שני קילומטרים מרצועת החוף, הגיעה הספינה לסוף דרכה. זעקות שבר נשמעו מבין מפרשיה - ולאחריו קול דממה דקה. מנועיה דממו. תא הניווט נגטש. בין התאים התהלכו שלדי אדם, שעיניהם יצאו מחוריהם וגופם רועד מקור ומסייט כאחד, היצילו את המסע המסוכן?

בין הנוסעים היה מרן בעל שבט הלוי זי"ע, רבי שמואל הלוי וואנזר ורעייתו, לאחר חודשים של מסע טראגי, עומדים בני הזוג מזוהה לקפוץ אל המים שאין להם סוף.

מתוך מאה וחמישים נוסעים, רק שישה עשר אזורו אומץ להסתכן ולקפוץ אל המים. כיון שמרן והרבנית ידעו לשחות - הם פתחו במסע ימי מסוכן ונועז, לכיוון חופי ישראל. לימים, סיפרה הרבנית לילדיה, כי גם אז, במצב של סכנת טביעה מוחשית, סירב מרן לזוז מעקרונותיו כמלוא הנימה.

מסיבות של חסידות וצניעות, אבי ואמי חתרו

בחודש כסלו שנת תרצ”ט, בחופי הים התיכון, עגנה אוניה כשני ק”מ מנתניה, ובתוכה נשמעה ההכרזה: ”נוסעים יקרים, אני מצטער להודיע כי מלאי הדלק באוניה אזל. משמעות הדבר היא כי בתוך שעה הספינה עוצרת בלב ים. מי שיוודע לשחות - שיקפוץ בוריות למים, ונסה להתקרב לחוף מבטחים בשחייה. אין לי עצה עבור מי שאינו יודע לשחות”.

ההכרזה הנואשת הזו נשמעה באישון ליל, בלב ים, בין דפנותיה הרעועים של ספינה חורקת, שיצאה בסתיו תרצ”ט מבירת אוסטריה לכיוון חופי ארץ ישראל. הקריאה שנשמעה מפי הקפטן, היתה שריקת הסיום של ניסיון אומלל וחסר מול, של כמאה וחמישים נוסעים מאירופה, שביקשו להגיע לארץ ישראל. סירובם של השלטונות הבריטים לאשר לאוניה לעגון, גזר את גורלם של מרבית נוסעי הספינה.

לאחר סכן כעס הקפטן את צוות המלחים והודיע להם: ”מלאי הדלק הגיע לקו האדום התחתון, ולכן גם האופציה להפליג חזרה לאירופה אינה רלוונטית עוד. המשמעות היא, שעל מאה

מתוך מאה וחמישים נוסעים, רק שישה עשר אזרו אומץ להסתכן ולקפוץ אל המים. כיון שמרן והרבנית ידעו לשחות - הם פתחו במסע ימי מסוכן ונועז, לכיוון חופי ארץ ישראל

על אשר הצליחו מן המים הודונים. לימים, התבטא רבינו בלשוננו של יעקב אבינו (בראשית לב, יא): "כי במקלי עברתי את הירדן הזה, ועתה הייתי לשני מחנות - תלמידים בארץ ותלמידים בחוצה לארץ".

בגר שני של חנוכה הגיע רבינו בעל 'שבט הלוי' ארצה. רגיל היה רבינו לומר, כי את הנר הראשון הדליק באוניה, ואילו את הנר השני כבר הדליק בירושלים. רבינו הגיע לארץ ישראל בעירום

תחילה לעבר נקודה ימית מרוחקת, על מנת להתרחק מארבעה עשר פליטי הספינה האחרים, גם אם מדובר במלחמה על החיים, בתוך גלים שוצפים ומערבולות איזמות.

נורא נוראות. אברך שנמלט מאירופה ונאלץ להותיר בה את בנו יחידו. אברך שנאלץ לעשות עם רעייתו חודשים ארוכים של חוסר ודאות בין גלי הים, וכעת, כאשר הוא מנסה לחצות את רצועת החוף בשחייה - הדבר הראשון שמעסיק אותו, הוא הצורך לשמור על חסידותו ופרישותו. כי זה היה מרן, יראתו, חסידותו וגדלותו כרוכות זו בזו וניזונות זו מזו.

מערבולות איזמות פגשו את מרן והרבנית. לפקדים חשו שהנה הסוף מתקרב, ובראשו של רבינו חלף הפסוק (תהילים סח, כג): "אמר השם מבשן אשיב, אשיב ממצולות ים". לאורך המסע שארך שעות ארוכות, נשרו מרבית פליטי הספינה האחרים. מקרב שישה עשר נוסעים שרדו רק שישה - רבינו והרבנית וארבעה נוספים. כל השאר טבעו במצולות.

"פעם נסעתי עם אבא לנתניה", סיפר בן רבי יוסף צבי, "כאשר עמדנו בסמוך למלון גלי צאנו, הצביע אבי על נקודה רחוקה בלב ים ואמר לי: 'כאן, במרחק שני קילומטרים מכאן, חציתי, אני ואמך, את הים בשחייה, עד אשר הגענו חסרי כל, אך בריאים ושלמים אל חופי ארץ הקודש'".

"במקלי עברתי את הירדן הזה"

מדי שנה בשנה, בפרוס ימי החנוכה, אסף רבינו את צאצאיו וגדולי תלמידיו, ויגש מנחת תודה לאלוקיו

**"כאשר עמדנו בסמוך
למלון גלי צאנז, הצביע
אבי על נקודה רחוקה
בלב ים ואמר לי: 'כאן,
במרחק שני קילומטרים
מכאן, חצינו, אני ואמך,
את הים בשחייה, עד
אשר הגענו חסרי כל, אך
בריאים ושלמים אל חופי
ארץ הקודש'"**

מאז ומעולם, להרביץ תורה בארץ ישראל, למרות אותם רגעים קשים ומייאשים, לא אמר לעצמו רבינו 'נחזור חזרה לפרשבורג', אלא המשיך הלאה עם החזון והשאיפה. עד כדי כך, שלמחרת הגיעו לארץ, כשעלה לירושלים עיר הקודש, בעודו עייף וממוטט מתלאות הדרך וחסר כל, עמל לקבץ כמה יהודים כדי למסור להם שיעור בחלכה...

וכל זאת כדי לעמוד בקבלה שקיבל על עצמו בצעירותו, שלא יעבור עליו יום, בלא הרבצת תורה. בכך זה הצליח להגשים את שאיפותיו העצומות, לגדול בתורה וביראת שמים, ולהרבות תורה בארץ ישראל ובכל העולם כולו.

(מתוך 'לא שכח חלדי בלבדי')

ובחוסר כל, ופעם התבטא ואמר: "יעקב אבינו - היה לו לפחות מקל, אני - גם את זה לא היה לי, את הכל הייתי חייב להשליך למים כדי שלא יכבד עלי שום דבר בשחייתי בים, לעבר הארץ המובטחת". הוסיף רבינו וסיפר ברגש רב, על אותו לילה מרטיט בו זכו הוא וזוגתו בחסדי שמים להגיע לחוף לאחר שעות שחייה ארוכות. רטוב עד לשד עצמותיו, לבושו דל, הגיע רבינו אל החוף בשעת לילה מאוחרת. חיפש רבינו בית עם מזוזה שיוכל לדפוק שם כדי להחליף את לבושו, ושיש בו מעט אור, כדי שיוכל לדפוק שם ולא להעיר את בני הבית.

לאחר זמן רב מצא בית עם אור, ובפתח מזוזה, והחליט לדפוק שם מחוסר ברירה. לאחר כמה דפיקות נפתחה הדלת. האיש שעמד בפתח נבהל למראה רבינו, ומיהר לסגור את הדלת עוד בטרם שמע את בקשתו.

ברבות הימים סיפר רבינו ברעד, שעד היום מצלצלת באוזניו הטריקה הזו עם הכאב הנורא הגלווה אליה... "אל תשכחו", הוסיף רבינו, "היה זה אחרי שאיבדתי בים את כל הרכוש שהיה עימי, אחרי שעות רבות של שחייה בים, הייתי עייף ומחוסר, הרגשתי שאני מתמוטט מאפיסת כוחות, אבל הצניעות בערה בי, הייתי חייב לדאוג לפריטי לבוש תולמים. המשכנו לחפש, עד שבחסדי שמים מצאנו משפחה שתעניק לנו לחם לאכול ובגד ללבוש, וכך התחלנו את דרכנו בארץ ישראל..."

רבינו לא נשבר ולא התמוטט, למרות שהגיע לארץ בחוסר כל. אמונתו החזקה בהש"ת, שאיפותיו ותחושתו היעוד שפיעמה בו הם שהחזיקו אותו לאורך כל הדרך. הקו המנחה אותו היה, שגם אם המצב קשה ונואש, גם כשאין כלום, חייבים להמשיך במימוש החלום, לכבוש את היעד ששאף